

ZOO Dvůr Králové a.s.

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2022

reprodukcí Thomasem Hildebrandtem z IZW Berlin a s Cesarem Gallim ze společnosti Avantea. Opakovaným zdokonalováním procesu získal tým primordiální zárodečné buňky ze severní samice Nabiré, která uhynula v Safari Parku Dvůr Králové v roce 2015. Vzhledem k tomu, že PGC jsou základem všech budoucích gamet, otevírá tento úspěch cestu k produkci funkčních gamet z indukovaných pluripotentních kmenových buněk severních bílých nosorožců, což přispěje k odvrácení jejich vyhynutí.

Odběry vajíček a vytváření životaschopných embryí v laboratorních podmínkách, jakož i přípravy směřující k prvnímu úspěšnému embryo transferu jsou součástí projektu BioRescue, který významně podporuje německé ministerstvo pro vědu a výzkum (BMBF) a Nadace ČEZ, a kromě Safari Parku Dvůr Králové, IZW Berlín, Avantey, Ol Pejeta, Kenya Wildlife Service a Wildlife Research and Training Institute se na něm podílí řada dalších subjektů, například Univerzita Ósaka či Platforma pluripotentních kmenových buněk při Max Delbrückově centru v Berlíně. Na etickou bezproblémovost celého projektu dohlíží odborníci z Univerzity v Padově.

Přesun nosorožců dvourohých do Rwandy

Jan Stejskal

Základní informace o projektu:

Díky úzké spolupráci zejména s Evropskou asociací zoologických zahrad a akvárií (EAZA), Vládní radou pro rozvoj Rwandy (Rwanda Development Board, RDB), jež má mimo jiné na starosti ochranu tamní přírody, a Veronikou Vařekovou, českou modelkou podporující ochranu přírody v Africe, bylo v roce 2019 přepraveno pět nosorožců černých východních (*Diceros bicornis michaeli*) ze Safari Parku Dvůr Králové do národního parku Akagera ve Rwandě.

Nosorožci dvouroží v Akageře dříve žili, v roce 2007 zde však byli vyhubeni. Od roku 2010 se situace v parku výrazně zlepšila, park začala spravovat nevládní organizace African Parks, úzce spolupracující se rwandskou vládou, a podařilo se jí pytláctví snížit na tak nízkou úroveň, že se populace zvířat v parku začaly spontánně obnovovat. Díky výraznému zlepšení bezpečnosti mohli být v roce 2017 do parku reintrodukováni nosorožci, kteří byli přivezeni z Jihoafrické republiky.

Kvůli omezené genetické diverzitě této skupiny však představitelé Akagery hledali i další zdroj nosorožců, kteří by mohli k obnovení populace přispět. Pro převoz z Evropy bylo koordinátorem chovu vybráno pět nosorožců. Po přesunu se všechna zvířata postupně aklimatizovala na místní podmínky. Bohužel, v roce

Transport samice nosorožce bílého jižního v rámci projektu na záchranu nosorožců bílých severních, rezervace Ol Pejeta, listopad 2022. (js)

Samec Mandela ve rwandském národním parku Akagera, červen 2022. (db)

Zaměstanci Národního parku Akagera při instalaci nových vzdělávacích panelů na stěnu vzdělávacího centra. (mg)

Tiskový mluvčí národního parku Akagera při jazykové revizi Kinyarwanda překladu materiálů pro nové vzdělávací centrum . (mg)

2020, osm měsíců po přesunu starší samec uhynul. Šestnáct měsíců po přesunu, v době, kdy už se volně pohybovala v divoké přírodě, uhynula po střetu se slonem i nejstarší samice.

Vývoj v roce 2022:

Všichni tři nosorožci byli v průběhu celého roku 2022 zdraví. Všichni žijí divoce bez toho, že by do jejich každodenního života museli nějak zasahovat lidé. Sami se přirozeně pohybují v prostoru, kde byli vypuštěni, mají svá teritoria, sami si hledají potravu a vodu, páří se. Od roku 2021 se tak nic výrazného nezměnilo a ze všech tří se postupně stávají silní, zcela dospělí jedinci.

V prosinci 2022 byli všichni tři nosorožci uspáni a všem třem byly vyměněny vysílačky v rozích. Odstraněna byla rovněž bariéra, která oblast, kde byli vypuštěni, oddělovala od zbytku národního parku. Nyní se tedy můžou pohybovat kdekoli, zatím však zůstávají ve svých domovských okrcích a nezačali se pohybovat na větším prostoru.

Přesun pěti nosorožců do Rwandy byl nákladnou záležitostí, proto bychom chtěli znovu poděkovat všem sponzorům a podporovatelům, kteří na transport přispěli: Veronika Vařeková, Ministerstvo životního prostředí ČR, Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií, African Parks, Rwanda Development Board, Chester Zoo, IPGL, Mantis, Petr Dobias, Safari Gastro, ČSOB, Ree Park Safari, Emmanuel Ciolfi, Zdeněk Lorenc, Laurent Lamothe, Francis Hellyer, Plzeňský Prazdroj, RC Europe, Safari Zoo Services, Leipzig Zoo, Charles F. Rockefeller, Urbanlux/TOMS, Unie českých a slovenských zoo, Zoo Hodonín, Jiří Kalfař, Adventura, Přemysl Rabas, Tereza Maxová.

Vzdělávací centrum a programy v národním parku Akagera ve Rwandě

Markéta Grůňová

Základní informace o projektu:

V roce 2019 Safari Park Dvůr Králové přesunul pět nosorožců černých do rwandského národního parku Akagera. Ještě před vlastním přesunem se safari park ve Rwandě zapojil do práce s místními komunitami. Vytvořil vzdělávací materiály zaměřené na potlačování konfliktů mezi místními lidmi a divokou zvěří a přímo na místě navrhl a pomohl zrealizovat vybavení vzdělávacího centra, které přesně koresponduje s potřebami nově navržených vzdělávacích programů. Zároveň safari park vyškolil personál, který program za pomoci vzdělávacího centra a na míru vytvořených materiálů provozuje.